

OKTATÁSI HIVATAL
BUDAPESTI PEDAGÓGIAI OKTATÁSI KÖZPONT

Iktasz: PBP/698-1/2021

VERSENYKIÍRÁS

Az Oktatási Hivatal Budapesti Pedagógiai Oktatási Központ által meghirdetett

**HORVÁTH MIHÁLY TEHETSÉGGONDOZÓ ÉS MÚZEUMBARÁT
TÖRTÉNELEMVERSENY 5-8. évfolyamosoknak
2021/2022.**

A verseny pedagógiai célja: A tantárgy, illetve tudományág iránt kiemelt érdeklődést mutató tanulók ismeretszerző, rendszerező, alkalmazó, írásbeli és szóbeli szövegalkotó képességének fejlesztése, valamint a tehetséggondozás a verseny fő célja. Szervesen felhasználva és építve a cél elérésében a múzeum (Hadtörténeti Intézet és Múzeum) által őrzött és kapcsolódó forrásokra, amivel pedig az általános műveltség bővítése és a magyar történelem szélesebb körű megismertetése a cél.

*„Így válhatik a Magyar Hadimúzeum azzá, aminek lennie kell:
hadimúltunk tudós ismertetőjévé, hőseinknek és tetteiknek kegyeletes dicsőítőjévé
s a jövő nemzedékek lelkesítő tanítójává!”
(Aggházy Kamill alezredes 1928.)*

A verseny kategóriái korcsoportok és témakörök szerint:

A versenyt két korcsoport számára, 3-3 kategóriában hirdetjük meg.

I.kategória: A fővárosi általános iskolák **5-6. évfolyamai** részére.

AZ ARANYBULLA KORA

I/a kategória: Az Aranybulla és keletkezésének körülményei

I/b kategória: András király kereszteshadjárata

I/c kategória: Fegyverek és fegyveresek II. András korában

II. kategória: A fővárosi általános iskolák **7-8. évfolyamai** részére.

MAGYAR HADSEREG A XIX. SZÁZADBAN

II/a kategória: Az utolsó nemesi felkelés, a győri (kismegyeri) ütközet

II/b kategória: 1848 a magyar Honvédség létrejötté

II/c kategória: Széchenyi István, a katona

Hat- és nyolcosztályos gimnáziumok esetén az azonos korosztályú tanulók jelentkezését is elfogadjuk.

A verseny jellege, részei:

A verseny két fordulóból áll.

Az **első forduló**ban a versenyzőknek egy online tesztet kell megoldaniuk, melyre a múzeumi online előadások és az ajánlott irodalmak tartalmának áttanulmányozásával készülhetnek fel. A megoldásban legtöbb pontot elért 30 versenyző választ a három korosztályos résztéma közül egyet és a látott, tapasztalt ismereteket és az egyéni kutatás eredményeit, maximum 5 oldal terjedelmű dolgozatban foglalja össze a megadott határidőre.

A **második forduló** szóbeli jellegű: a Hadtörténeti Múzeumban egy szakmai zsűri előtt szóban is bizonyítani kell a választott résztermében való jártasságot, megszerzett ismeretek alkalmazását. Amennyiben a járványügyi helyzet szükségessé teszi a döntőt a meghirdetett időpontban online formában rendezzük meg. Előzetesen értesítve a részletekről az érintett versenyzőket és felkészítő tanárait.

A verseny fordulói:

Helyszíne: OH online felülete, Hadtörténeti Múzeum

Az első forduló:

Időpontja:

5-6. osztályosok: **2022. január 10.** (hétfő) 14:00 – 15:00

7-8. osztályosok: **2022. január 10.** (hétfő) 15:00 – 16:00

A versenyre való nevezést a www.tehetseghkapu.hu és a horvathmihalyverseny@gmail.com címre kell jelezni **2021. november 12-ig.**

A pályamunka beadásának időpontja: **2022. március 25.**

Helyszíne: Hadtörténeti Múzeum (1014 Budapest, Kapisztrán tér 2-4.)

e-mail cím: horvathmihalyverseny@gmail.com

A második forduló(döntő):

Időpontja: **2022. április 21.** (csütörtök) 10:00 – 16:00

Helyszíne: Hadtörténeti Múzeum (1014 Budapest, Kapisztrán tér 2-4.)

A verseny első fordulójának tesztjére való felkészüléshez felhasználható irodalom:

I. kategória irodalmi: A fővárosi általános iskolák 5-6. évfolyamai részére:

- Kristó Gyula: Az aranybullák százada. Kossuth Kiadó, Budapest, 1998, 22–49. o., 50–70. o.
- Kristó Gyula: Az Árpád-kor háborúi. Zrínyi Katonai Kiadó, Budapest, 1986, 96–110. o., 216–256 o.
- Laszlovszky József et al. (szerk.): Magyarország és a keresztes háborúk: Lovagrendek és emlékeik. Attraktor Kiadó, Máriabesnyő, 2006, 91–112. o., 175–236. o.
- Rácz Árpád (szerk.): Nagy képes millenniumi hadtörténet. Rubicon-könyvek, Budapest, 2008, 31–37. o.
- Veszprémy László (szerk.): Magyarország hadtörténete I. Zrínyi Kiadó, Budapest, 2017, 129–133. o., 142–157. o.
- Veszprémy László: Az Árpád- és Anjou-kor csatái, hadjáratai. Zrínyi Kiadó, Budapest, 2008, 217–224. o.

II.kategória irodalmi: A fővárosi általános iskolák 7-8. évfolyamai részére:

- Gergely András: Magyarország története, Osiris 2005, 143-154,191-235. old.
- Romsics Ignác: Magyarország története, Kossuth 2019. 308-331. old.
- Nagy képes millenniumi hadtörténet. Rubicon-Aquila kiadó, Bp. 2000. 255-279. old.
- https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_10/lecke_05_037
- Rubicon 2016/9 Széchenyi István

A múzeumpedagógiai online előadások linkjeit a versenyzők számára a regisztráció lezárulásakor 2021. november 12-én elküldjük.

A verseny első fordulóján sikeresen túljutók által választható résztermék rövid ismertetése:

I/a kategória: Az Aranybulla és keletkezésének körülményei

Az Aranybulla jelentősége abban áll, hogy rögzítette a nemesség jogait, kötelezettségeit a király felé, és viszont is: a mindenkori királyi hatalomnak is korlátokat állított. A cél: a versenyző mutassa be a keletkezés kiváltó okait, előzményeit (jó támpont lehet II. András országlásának jellege a bulla kihirdetésének időpontjáig), ismertesse és értelmezze a dokumentum tartalmát (mik voltak a rögzített

jogok és kötelezettségek). Próbálja meg kifejtetni a dokumentum jelentőségét a magyar rendiségre nézve, esetleg említsen meg egy-két hasonló okiratot, amiben az akkori Európa országainak nemesei jogaikat írásban rögzíteni és elismertetni igyekeztek.

I/b kategória: András király kereszteshadjárata

A téma fő célja, hogy bemutassa II. András részvételét az ötödik kereszties hadjáratban (1217-21). A téma keretein belül lehet foglalkozni a hadjárat megszervezésének körülményeivel, II. András és a kereszties államok kapcsolataival, valamint az uralkodó viszonyával a Szentföldön is aktív kereszties lovagrendekkel (Teuton Lovagrend, Johanniták, Templomosok). A versenyzők az ebben a témában írt dolgozatban bemutathatják a fent megnevezett témaköröket. A cél az, hogy a dolgozat terjedelmében inkább egy-egy szűkebb kérdéskörrel foglalkozzanak részletesebben, és ne az ötödik kereszties hadjárat és II. András szentföldi hadjáratait mutassa be általánosan.

I/c kategória: Fegyverek és fegyveresek II. András korában

Az Aranybullában lefektették a nemesség honvédelmi kötelezettségeit, azaz adómentességért cserébe az uralkodó általános, személyenkénti hadbavonulást várt el az országot ért támadás esetén. Ebben a témában a versenyzőknek be kell mutatniuk, milyen fegyverekkel, páncélzattal, egyéb felszereléssel rendelkeztek a 13. század „vérükkel adózó” magyar nemesei, előkelői, hogyan nézett ki a korszak hadserege. A versenyzők kitérhetnek arra is, hogy milyen katonatípusok voltak jelen ekkoriban a Magyar Királyság területén, milyen harcmodort alkalmaztak, valamint hogyan zajlott a hadba hívás és hogyan működött a nemesi felkelés.

II. kategória: A fővárosi általános iskolák 7-8. évfolyamai részére.

II/a kategória: Az utolsó nemesi felkelés, a győri (kismegyeri) ütközet

2022-ben lesz nyolcszáz éve, hogy a nemesi felkelést (insurrectio) is szabályozó Aranybulla kiadásra került II. András magyar király által. A rendeletben a nemesség kötelezve lett arra, hogy ha az országot támadás éri, akkor a mindenkori uralkodó zászlaja alatt harcba vonuljon cserébe adómentességet kaptak. Az utolsó ilyen insurrekcióra 1809-ben a győri (kismegyeri) csata alkalmával került sor. Ebben a kategóriában a versenyzők feladata a szembeálló felek bemutatása lesz, különösen kitérve a nemesi felkelő alakulatok összetételére, és szerepére az összecsapásban.

II/b kategória: 1848 a magyar Honvédség létrejötté

Az 1848. március 15-i forradalom egyik fontos követelése volt a Nemzetőrség felállítása és a Habsburg Birodalom seregében – általában a Magyar Királyság területlén kívül – szolgáló magyar katonák hazahozatala. Bár az uralkodó az április törvényekben erre ígéretet tett, az ország megvédéséhez szükséges erő felállítása csak nehézkesen haladt. Ez vezetett az első 10 honvédzászlóalj felállításához, megteremtve a napjainkig létező Honvédség alapjait. A dolgozatok témája itt a Honvédsereg megszervezésének, esetleg annak egy-egy érdekesebb állomásának kiemeltébb bemutatása lenne!

II/c kategória: Széchenyi István, a katona

Széchenyi István híres, a lipcsei csata (1813) előestéjén végrehajtott futárszolgálatáról mindenki hallott. Azt azonban nem szabad elfelejteni, hogy ez az ifjú gróf „hadi életének” csupán az egyik, bár kétségkívül a legnevezetesebb fejezete volt. A Bécset 1809-ben elfoglaló Napóleon ellen nemesi felkelést tagjaként a fiatal főhadnagy is ott vitézkedett. 1813-ban, atyja kérésére a császári-királyi főerők parancsnoka, Karl Schwarzenberg tábornagy mellé került, és így vett részt a lipcsei csatában, ahol a szövetségeselek eltökélt célja volt a francia császár erőinek legyőzése. Ehhez szükség volt a szövetségeselek csapatainak összehangolt támadására, amelyet több futár kiküldésével értek el; az egyikük volt Széchenyi. A dolgozat témája lehet, hogy milyen tettei és milyen emlékei kötődtek a „legnagyobb magyarnak” ehhez az időszakhoz.

A pályamunkák elkészítéséhez **ajánlott irodalomjegyzék és források** korcsoportonként és témakörönként az első forduló után kerülnek közzétételre.

A fordulók feladatainak rövid ismertetése:

Az előzetesen a horvathmihalyverseny@gmail.com címen és a www.tehetsegkapu.hu oldalon regisztrált diákok vehetnek részt az első fordulóban, mely egy online teszt megoldását jelenti a meghirdetett időpontban a tehetségkapu oldalán.

A verseny fő témáihoz kapcsolódó online elérhető múzeumpedagógiai előadások, - melyet a regisztráció lezárultával kapnak meg a versenyzők - és az ajánlott irodalmak megtekintésével, áttanulmányozásával lehet felkészülni. A teszt feladatai a megadott források ismeretanyagához kapcsolódnak ezek a megoldáshoz szabadon használhatók. A kifejtős feladatok szövegalkotásában a másolás funkció semmilyen formájú használata nem engedélyezett. Használat esetén a feladat megoldása 0 pontot ér. A tesztet kitöltő legtöbb pontot elérő 30 versenyző jut tovább a döntőbe és választ három résztema közül egyet, melyből elkészíti a pályamunkáját az előzetesen 2022. január 24-én közzétett feltételeknek megfelelően, határidőre 2022. március 25-ig benyújtva azokat papír alapon, valamint a 7-8. osztályos versenyzők elektronikus formában is.

A második fordulóban, a Hadtörténeti Múzeumban egy szakmai zsűri előtt szóban is bizonyítani kell a témában való jártasságot, megszerzett ismereteket. Amennyiben a járványhelyzettel kapcsolatos rendelkezések nem engedik a személyes találkozásra alapuló megrendezést a döntőt online formában szervezzük.

A nevezés módja és határideje:

A versenyen való részvételi szándékot a horvathmihalyverseny@gmail.com címre küldött e-mailben, és a www.tehetsegkapu.hu oldalon kell jelezni **2021. november 12-ig**.

A nevező diákok adatait a felkészítő tanáraik rögzítik a **Tehetségkapu online jelentkeztető felületén**. A döntőre meghívott diákok a szülői beleegyező nyilatkozatot is tartalmazó, kitöltött nevezési lapot a döntő helyszínén regisztrációkor adják le.

A döntőbe jutás feltételei, a továbbjutott versenyzők értesítésének módja és határideje:

Az első forduló online tesztjének az első 30, legtöbb pontot elért versenyzője, akik határidőig **2022. március 25-ig** beadják saját kutatómunka alapján elkészített pályamunkáikat a választott résztemából vehetnek részt a szóbeli döntőn. A benyújtott pályamunkákat Fazekas Mihály Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium szaktanárai és a Hadtörténeti Múzeum dolgozói javítják ki. A javítás eredményét **2022. április 14-ig** hozzuk nyilvánosságra a www.fazekas.hu, www.militaria.hu/muzeumpedagogia és a www.tehetsegkapu.hu weboldalakon. A dolgozatok közül a javítóbizottság kiválasztja témánként a legjobb dolgozat íróját is.

A döntőben részt vevő diákok maximális létszáma 60 fő (korcsoportonként 30-30 fő).

A versenyen **részvételi díj nincs**.

A verseny díjai: A döntő valamennyi résztvevője emléklapot kap. Korcsoportonként és témakörönként az első három helyezett jutalomban is (könyv vagy könyvutalvány) részesül. Az Oktatási Hivatal az oklevelet és jutalmat a központi díjátadó ünnepélyén adja át.

A verseny ütemterve:

Határidő	Feladat	Felelős
2021. november 12	Regisztráció a versenyre.	nevező intézmények felkészítő tanárok
2022. január 10.	Első forduló: online teszt kitöltése.	nevező versenyzők, felkészítő tanárok
2022. január 24.	Az online teszt eredményeinek közzététele és a döntőbe jutottak értesítése a további részletekről.	Budapesti Pedagógiai Oktatási Központ, szakmai felelősök
2022. március 25.	A döntőbe bejutott tanulók pályamunkáinak leadása.	nevező versenyzők, felkészítő tanárok

2022. április 14.	A pályamunkák értékelésének közzététele.	Budapesti Pedagógiai Oktatási Központ, szakmai felelősök
2022. április 21.	A szóbeli döntő a Hadtörténeti Múzeumban vagy a járványügyi helyzetnek megfelelően esetlegesen online felületen. Az I-III. helyezést elért diákok tájékoztatása a központi díjátadó ünnepségről.	Budapesti Pedagógiai Oktatási Központ, Hadtörténeti Intézet és Múzeum, szakmai felelősök
tervezett időpont 2022. május 26.	Központi díjátadó ünnepség	Budapesti Pedagógiai Oktatási Központ

A szakmai felelősök neve, címe, elérhetősége:

Ádámné Laczkó Melinda

Budapesti Fazekas Mihály Gyakorló Általános Iskola és Gimnázium

E-mail: melinda@fazekas.hu

Tel/Fax: +36-1/210-1030/243

Hidvégi András

Hadtörténeti Intézet és Múzeum

E-mail: hidvegi.andras@mail.militaria.hu

Tel: 06-1/325-1691

Kapcsolattartó:

Tóth Irén

Budapesti Pedagógiai Oktatási Központ

E-mail: toth.iren@oh.gov.hu vagy VERSENYEK.POKBudapest@oh.gov.hu

Tel: +36-1/374-2142

Budapest, 2021. október 5.

Herczeg Katalin

főosztályvezető

Oktatási Hivatal Budapesti Pedagógiai Oktatási Központ